

_____ nr. _____
la nr. _____ din _____

**Raportorul Special pentru
drepturile persoanelor cu dizabilități
Catalina Devandas-Agiular**

Instituția Națională de Promovare și Protejare a Drepturilor Omului din Republica Moldova prezintă, la solicitare, răspunsurile la chestionarul privind drepturile persoanelor cu dizabilități la protecție socială.

1. *Vă rugăm să prezentați informații referitoare la existența legislației și politicilor privind integrarea ori/sau programele sociale specifice pentru persoanele cu dizabilități, inclusiv:*
  - *Cadrul legal instituțional responsabil de implementarea acestora;*
  - *Măsurile legislative, administrative, judiciare și altele care au ca scop asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la programele de bază din domeniul protecției sociale (ex: reducerea sărăciei, asigurarea socială, asistență medicală, muncă publică, asigurarea cu locuințe)*
  - *Crearea programelor specifice de dizabilitate (așa ca pansionate pentru persoane cu dizabilități, granturi pentru asigurarea mobilității și altele)*
  - *Asistență financiară sau alte măsuri.*

Prin Legea nr. 166 din 09.07.2010, Republica Moldova a ratificat Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități servește drept cadru de referință pentru realizarea cu succes a reformei sistemului de protecție socială în desfășurare în Republica Moldova.

Primul pas în vederea implementării Convenției a fost adoptarea prin Legea nr.169 din 09.07.2010 a Strategiei de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități (2010-2013). La prima etapă de implementare a Strategiei a fost adoptată Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr.60 din 30.03.2012.

Această lege stabilește un cadru general de garanții și servicii sociale în conformitate cu standardele internaționale privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități. În linii generale legea prevede asigurarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, în egală măsură cu alți cetățeni, la protecție socială, asistență medicală, reabilitare, educație, muncă, viață publică, mediul fizic, transport, tehnologii și sisteme informaționale, de comunicare și la alte utilități și servicii la care are acces publicul larg.

Legea nr.60 din 30.03.2012 stabilește în capitolul VIII autoritățile responsabile de incluziunea persoanelor cu dizabilități, după cum urmează:

- **Consiliul național pentru drepturile persoanelor cu dizabilități** este organul colegial consultativ, instituit cu scopul de a monitoriza implementarea și promovarea politicii de stat în domeniu (acte normative, strategii, programe, planuri de acțiuni etc.) în conformitate cu prevederile Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, de a asigura pentru această categorie de populație posibilități egale de realizare a drepturilor și libertăților fundamentale la un nivel identic cu ceilalți membri ai societății.
- **Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei** este organul central de specialitate al administrației publice abilitat să elaboreze, promoveze și realizeze politica statului în domeniul protecției sociale a persoanelor cu dizabilități, să asigure coordonarea și evaluarea funcționalității sistemului de incluziune socială a acestor persoane. Celelalte autorități ale administrației publice centrale sînt responsabile de incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități în limita competențelor lor funcționale.
- **Autoritățile administrației publice locale**, în colaborare cu reprezentanții societății civile, realizează politica de asistență socială a persoanelor cu dizabilități și asigură aplicarea legislației la nivel teritorial. Asistența socială a persoanelor cu dizabilități este asigurată de către autoritățile administrației publice locale prin intermediul structurilor sale (secțiile/direcțiile de asistență socială și protecție a familiei, de învățămînt, cultură, sport).
- Respectarea prevederilor Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități de către autoritățile publice centrale și locale, de către instituții și întreprinderi indiferent de tipul de proprietate, de către asociațiile obștești și persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelele este monitorizată de **societatea civilă și de Avocatul Poporului (Ombudsman)**.

La etapa următoare au fost elaborate modificări în cadrul normativ pentru racordarea cadrului normativ la prevederile noii legi, create servicii sociale menite să acorde asistență celor mai vulnerabile categorii de persoane cu dizabilități.

Protecția socială a persoanelor cu dizabilități este asigurată prin intermediul sistemului de asigurări sociale (pensii) și prestații sociale și prin diferite servicii sociale.

Persoanele cu dizabilități au dreptul la **prestații de asigurări sociale** în conformitate cu prevederile Legii nr. 156 din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat. Evidența persoanelor cu dizabilități beneficiari de prestații de asigurări sociale se efectuează de către Casa Națională de Asigurări Sociale și structurile sale teritoriale.

Dacă nu întrunesc condițiile pentru acordarea prestațiilor de asigurări sociale, persoanele cu dizabilități beneficiază de **prestații de asistență socială**.

Persoanele cu dizabilități au dreptul la indemnizații, alocații, compensații, ajutoare sociale și la alte tipuri de prestații de asistență socială, în scopul minimalizării efectelor sau înlăturării consecințelor riscurilor sociale.

Legea nr. 499 din 14.07.1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni prevede stabilirea **alocației sociale de stat** persoanelor cu dizabilități, inclusiv copiilor cu dizabilități, care nu îndeplinesc condițiile pentru obținerea dreptului la pensie din bugetul asigurărilor sociale de stat.

Legea cu privire la ajutorul social nr.133 din 13 iunie 2008 prevede asigurarea unui venit lunar minim garantat pentru familiile defavorizate, inclusiv persoanele cu dizabilități prin acordarea **unui ajutor social și ajutor pentru perioada rece** a anului pentru familiile defavorizate, inclusiv pentru persoane cu dizabilități.

Evidența persoanelor cu dizabilități beneficiari de prestații de asistență socială se efectuează de către autoritățile administrației publice locale, în cazul prestațiilor achitate din bugetele locale, sau de către Casa Națională de Asigurări Sociale și structurile sale teritoriale, în cazul prestațiilor achitate din bugetul de stat.

Finanțarea prestațiilor de asistență socială se realizează din bugetul de stat, din bugetele locale și din surse extrabugetare (donații, sponsorizări).

Urmare ratificării Convenției au fost dezvoltate noi servicii sociale în scop de depășire a unor situații de dificultate, precum și de prevenire a marginalizării și excluziunii sociale pentru persoanele cu dizabilități. În acest scop au fost adoptate un șir de acte normative, după cum urmează:

- Hotărârea Guvernului nr.711 din 09.08.2010 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social “Locuință protejată” și a Standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 936 din 08.10.2010 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea serviciului social “Casă comunitară” și a standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr.722 din 22 septembrie 2011 privind aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social “Echipă mobilă”;
- Hotărârea Guvernului nr. 567 din 26.07.2011 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de asigurare a unor categorii de cetățeni cu mijloace ajutătoare tehnice;
- Hotărârea Guvernului nr.314 din 23.05.2012 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social “Asistență personală” și a Standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr.413 din 14.06.2012 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social “Respiro” și a Standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr.65 din 23.01.2013 cu privire la determinarea dizabilității și capacității de muncă;
- Hotărârea Guvernului nr. 75 din 03.02.2014 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social “Plasament familial pentru adulți” și a Standardelor minime de calitate;

- Hotărîrea Guvernului nr.760 din 17.09.2014 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului de asistență parentală profesionistă și a standardelor minime de calitate;
- Hotărîrea Guvernului nr. 333 din 14.05.2014 pentru aprobarea Regulamentului privind prestarea serviciilor de comunicare prin utilizarea limbajului mimico-gestual/limbajului semnelor cu ajutorul interpretului.

În subordinea Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei se află

- 4 Internate psihoneurologice (instituții sociale destinate persoanelor cu dizabilități)
- 2 instituții sociale pentru persoane în etate și cu dizabilități: Azilul republican pentru persoane în etate și cu dizabilități din mun. Chișinău și Centrul republican de reabilitare a persoanelor cu dizabilități, veteranilor muncii și războiului din satul Cocieri, raionul Dubăsari.

Conform legislației naționale autoritățile administrației publice locale:

a) analizează și evaluează problemele sociale ale persoanelor cu dizabilități pe teritoriul arondat și, în baza rezultatelor obținute, aprobă și dezvoltă programe locale de asistență socială pentru această categorie de persoane, exercită controlul asupra realizării acestora;

b) înființează, independent sau în parteneriat cu reprezentanții societății civile, servicii sociale primare și servicii sociale specializate pentru persoanele cu dizabilități, asigurând resursele umane, materiale și financiare necesare pentru buna lor funcționare;

c) pot stabili facilități suplimentare pentru persoanele cu dizabilități privind accesul la serviciile medicale, sociale, comerciale, de transport, de telecomunicații și la alte tipuri de servicii sociale.

2. *Vă rugăm să prezentați informații legate de cum persoanele cu dizabilități sînt consultate și activ implicate în elaborarea, implementarea și monitorizarea programelor de protecție socială.*

Organizațiile neguvernamentale active în domeniul persoanelor cu dizabilități, inclusiv persoanele cu dizabilități sunt implicate în consultarea și monitorizarea implementării programelor de protecție socială.

La etapa elaborării proiectului Strategiei și al proiectului de Lege privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei a consultat opinia reprezentanților organizațiilor neguvernamentale din domeniul protecției persoanelor cu dizabilități, inclusiv a persoanelor cu dizabilități.

Actualmente nu este instituit oficial mecanismul independent de monitorizare în conformitate cu prevederile art.33 alin.(2) al Convenției. Aceste atribuții se realizează conform prevederilor art. 10 alin, (2) al Legii privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr. 60 din 30.03.2012, care stabilește că ”*Respectarea prevederilor Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități de către autoritățile publice centrale și locale de către instituții și întreprinderi indiferent de*

tipul de proprietate, de către asociațiile obștești și persoanelor cu funcții de răspundere de toate nivelele este asigurată de societatea civilă și de Ombudsman”.

Trebuie de menționat că, începând cu anul 2012, s-au realizat mai multe întruniri cu participarea Ombudsmanului, reprezentanții organizațiilor active în domeniul protecției drepturilor persoanelor cu dizabilități, în vederea instituirii mecanismului independent de monitorizare a implementării Convenției.

De asemenea, Instituția Ombudsmanului organizează permanent reuniuni de lucru cu reprezentanți ai societății civile preocupate de domeniul protecției persoanelor cu dizabilități, persoane cu dizabilități, la care sunt invitați și reprezentanți ai autorităților publice în domeniu, fiind puse în discuție aspectele problematice pentru persoanele cu dizabilități și se identifică soluțiile optime.

În particular, în perioada 01-10 decembrie 2014, Instituția Ombudsmanului a organizat o decadă tematică de promovare a drepturilor persoanelor cu dizabilități.

Întrunirile din această decadă au avut ca teme: Asigurarea accesibilității la transportul public a persoanelor cu dizabilități locomotorii, de auz și de vedere; Asigurarea cu proteze, încălțăminte specială a persoanelor cu dizabilități locomotorii; Implementarea Regulamentului privind prestarea serviciilor de comunicare prin utilizarea limbajului mimico-gestual/limbajul semnelor cu ajutorul interpretului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.333 din 14 mai 2014. În cadrul unei alte întruniri funcționarii Instituției Ombudsmanului au prezentat un raport la tema: *„Evaluarea impactului serviciilor sociale privind integrarea în comunitate a persoanelor cu dizabilități”*. Raportul tematic este plasat pe pagina oficială a Instituției Ombudsmanului .

Pe marginea discuțiilor purtate cu reprezentanții societății civile în domeniu și persoanele cu dizabilități a fost adoptată o Rezoluție, prin care semnatarii și-au exprimat intenția de a readuce în atenția autorităților centrale și locale importanța implimentării obligațiilor asumate de statul nostru urmare ratificării Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

În anul 2015 consultările în acest sens au continuat, astfel la 5 mai Instituția Ombudsmanului a organizat o întâlnire similară, la care s-a pus în discuție aspectul respectării drepturilor electorale ale persoanelor cu dizabilități, în contextul alegerilor locale din 14 iunie 2015. Participanții la reuniune au lansat un apel comun autorităților publice competente, solicitând crearea condițiilor necesare pentru asigurarea exercitării fără nici un fel de impedimente a dreptului la vot de către persoanele cu nevoi speciale.

3. *Vă rugăm să prezentați informații legate de dificultățile și practicile bune în elaborarea, implementarea și monitorizarea orientării de bază ori/sau programe specifice de protecție referitoare la persoanele cu dizabilități, inclusiv:*

- *Condițiile de accesibilitate și prevederile acomodării rezonabile;*
- *Considerarea necesităților specifice ale persoanelor cu dizabilități în cadrul serviciilor și/sau beneficiile a programelor existente*
- *Dificultățile întâlnite de persoanele cu dizabilități și familiilor acestora în îndeplinirea cerințelor ori/sau condițiile pentru accesul la programele de asistență socială;*
- *Considerarea vârstei, criteriului gender, rasei, sau dificultățile bazate pe etnie și posibile bariere;*

- *Conflictele între cerințele și/ori beneficii a programelor existente și exercitarea de persoane cu dizabilități a unui așa drept ca bucuria de la capacitatea legală, de a trăi independent și de a fi inclus în comunitate, sau muncă;*
- *Alocarea granturilor la bugetul personal*
- *Instruiri pentru funcționari publici întru ridicarea conștientizării și subiecte sensitive pentru cei cu dizabilități sau/ori parteneri externi;*
- *Existența mecanismului pentru depunerea plîngerilor sau atac în instanță*

Dezvoltarea serviciilor sociale a devenit unul dintre obiectivele-cheie în realizarea politicii naționale de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități. Începînd cu anul 2010 au fost create mai multe servicii sociale menite să acorde asistență celor mai vulnerabile categorii de persoane cu dizabilități.

Ca exemple de bune practici putem menționa următoarele tipuri de servicii sociale specializate pentru suportul persoanelor cu dizabilități în comunitate:

- Serviciul „Locuință protejată” este un serviciu de plasament care acordă suport adulților cu dizabilități mintale ușoare, oferindu-le spațiu locativ și asistență socială periodică pentru a le asigura condiții minime de existență și autonomie socială;
- Serviciul social „Casă comunitară” este un serviciu de plasament pentru adulții și copiii cu dizabilități severe și profunde cu un grad înalt de dependență. Serviciul „Casă comunitară” presupune îngrijire specializată, fiind prestat la nivel de comunitate de către o echipă de specialiști cu profil sociomedical. Serviciul are drept scop oferirea unui suport continuu pentru a facilita creșterea capacității lor de a se integra în comunitate și familie, creșterea capacităților de autodeservire și socializare a beneficiarilor;
- „Centrul comunitar de sănătate mintală” reprezintă un serviciu medicosocial distinct, care oferă persoanelor cu probleme de sănătate mintală asistența și reabilitare psihosocială, sprijin și mediere în relațiile cu familia și comunitatea;
- Serviciul „Asistent personal” vine în ajutorul persoanelor cu dizabilități care nu se pot descurca singure în viața de zi cu zi și servește drept alternativă pentru sistemul rezidențial din Republica Moldova. Asistentul personal este persoana care supraveghează, acorda asistență și îngrijire copilului sau adultului cu dizabilități grave;
- „Echipa mobilă” este un serviciu comunitar de suport pentru persoanele cu dizabilități și familiile acestora, creat la nivel de raion în cadrul Secției de asistență socială și protecție a familiei. Rolul „echipei mobile” este de a presta individualizat servicii sociale, medicale, psihologice și alte servicii la domiciliu beneficiarilor care nu au acces la servicii specializate. Scopul primar al „echipei mobile” este prevenirea instituționalizării copiilor cu dizabilități și contribuirea la integrarea socială a acestora;
- Serviciul social „Respiro” – scopul serviciului este acordarea asistenței specializate timp de 24 de ore persoanelor cu dizabilități severe pe o perioadă de maximum 30 de zile pe an, timp în care familiile, rudele sau persoanele care le îngrijesc beneficiază de o perioadă de repaus.

Tipul serviciului social de care urmează să beneficieze persoana cu dizabilități este determinat de recomandările ce se conțin în programul individual de reabilitare și incluziune socială al acesteia. Programul individual se bazează pe evaluarea inițială și/sau complexă a persoanei/familiei, care se realizează de asistentul social angajat de structura teritorială de asistență socială din în cadrul primăriei și de către echipa multidisciplinară, și adaptat la necesitățile persoanei în cauză

Specialiștii de la direcțiile/secțiile de asistență socială și protecție a familiei sunt obligați să gestioneze cazurile beneficiarilor la toate etapele, conform procedurilor legale și utilizând instrumentele de lucru aprobate. În acest sens, Ministrul Muncii Protecției Sociale și Familiei a elaborat pentru asistentul social instrucțiuni cu privire la evaluarea, monitorizarea și susținerea beneficiarului și a familiei lui, mecanismele de referire a cazului în serviciile sociale.

Un alt exemplu constituie modificările aprobate recent de Parlamentul RM în cadrul normativ pentru a asigura punerea în aplicare a articolului 12 din Convenție. În particular, au fost excluse restricțiile impuse persoanelor recunoscute incapabile prin hotărâre definitivă a instanței de judecată în realizarea dreptului la vot prin prevederile art. 13 alin. (1) lit.b) din Codul electoral, precum și în vederea asigurării accesului la justiție pentru aceste categorii de persoane.

De asemenea, în contextul bunelor practici menționăm faptul că la inițiativa Instituției Ombudsmanului paginile oficiale ale instituțiilor guvernamentale conțin o aplicație pentru facilitarea accesului la informație a persoanelor cu deficiențe de vedere.

Totodată au fost sesizate anumite dificultăți în ceea ce privește realizarea în măsură deplină a dreptului la protecție socială de către persoanele cu dizabilități. Având în vedere faptul că cheltuielile ce țin de organizarea și funcționarea serviciilor sociale sînt suportate în mare parte de administrația publică locală și sectorul asociativ, una dintre problemele de bază invocate de direcțiile/secțiile de asistență socială și protecție a familiei o constituie insuficiența mijloacelor financiare pentru susținerea/ dezvoltarea serviciilor respective.

Potrivit informației acumulate de Instituția Ombudsmanului de la subdiviziunile teritoriale de asistență socială, dar și în cadrul examinării unor petiții de la persoane cu dizabilități severe serviciile sociale existente nu acoperă necesitățile persoanelor/familiilor aflate în situații de dificultate.

La capitolul asigurarea accesibilității fizice există restanțe în ceea ce privește implementarea prevederilor legale în acest context. Din cauza lipsei sau asigurării neadecvate a căilor de acces la instituțiile de utilitate publică, dar și la spațiul locativ, persoanele cu dizabilități și nu doar acele cu deficiențe ale aparatului locomotor, dar și acele cu deficiențe de auz și vedere întîmpină bariere în realizarea drepturilor.

În cadrul reuniunilor organizate de Instituția Ombudsmanului s-a accentuat că asigurarea funcționalității legilor aprobate, dar și monitorizarea implementării acestora reprezintă o provocare care impune eforturi consolidate din partea autorităților publice.

În acest context menționăm Planul de acțiuni privind implementarea măsurilor de asigurare a accesibilității persoanelor cu dizabilități la infrastructura socială¹, care conține acțiuni concrete pe termen scurt, autoritățile responsabile și indicatori bine determinați.

Conform Planului de acțiuni aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.599, autoritățile administrației publice locale urmau să elaboreze și aprobe planuri de acțiuni la nivel local privind adaptarea clădirilor la necesitățile persoanelor cu dizabilități, cu prevederea finanțării acțiunilor din bugetele unităților administrativ-teritoriale, proprietarilor de clădiri etc. pînă în decembrie 2013. Din informația prezentată la solicitarea Instituției Ombudsmanului, la situația din luna ianuarie 2015, rezultă că multe autorități publice locale nu au aprobat un asemenea plan.

Potrivit Raportului generalizat privind inventarierea instituțiilor publice și de menire socială existente elaborat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, din cele 5137 de obiecte supuse inventarierii sub aspect de accesibilitate, 3440 nu sunt adaptate sau nu corespund normelor.

Ombudsmanul în comun cu participanții la reuniunea din 5 mai 2015 printr-un apel public au chemat autoritățile publice centrale și locale să vegheze cu strictețe respectarea prevederilor Legii nr. 60 din 30.03.2012 care se referă la obligativitatea asigurării condițiilor de accesibilitate, adaptare la necesitățile persoanelor cu dizabilități, a clădirilor la darea în exploatare a acestora; instituirea unei subdiviziuni speciale în cadrul Inspecției de Stat în Construcții care ar urmări acest proces și ar întreprinde măsurile prevăzute de lege pentru a curma neregulile admise în acest sens.

Sensibilizarea opiniei publice cu privire la drepturilor persoanelor cu dizabilități constituie una dintre obiectivele activității Instituției Ombudsmanului. În acest sens se realizează permanent diverse activități de instruire în domeniul drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor cu dizabilități. Actualele Instituția Ombudsmanului în comun cu Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității realizează un ciclu de instruirii pentru reprezentanții autorităților publice centrale, organelor de drept, etc. în domeniul nediscriminării, inclusive a persoanelor cu dizabilități.

4. Vă rugăm să prezentați informații sau date disponibile, dezagregate după sex, vîrstă, ori origine etnică dacă posibil în relație cu:

- Acoperirea programului protecției sociale de persoanele cu dizabilități;
- Ratele sărăciei printre persoanele cu dizabilități;
- Costurile adiționale sau cheltuielile legate de dizabilitate.

Informația privind situația persoanelor cu dizabilități poate fi accesată pe pagina oficială a Biroului Național de statistică.

<http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&id=4566&idc=168>

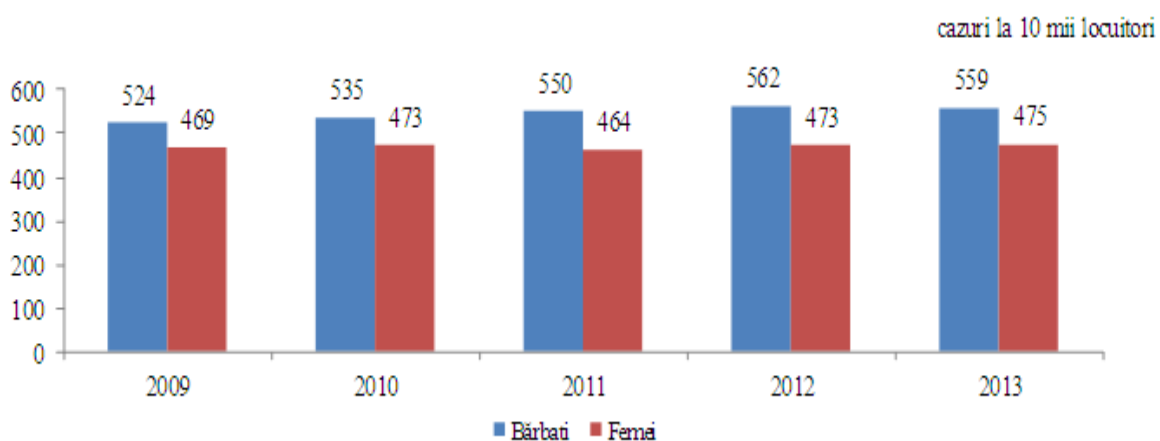
¹ Hotărîrea Guvernului nr.599 din 13.08.2013 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni privind implementarea măsurilor de asigurare a accesibilității persoanelor cu dizabilități la infrastructura socială.

Numărul persoanelor cu dizabilități la evidența organelor asigurării sociale de stat

	2009	2010	2011	2012	2013
Total persoane cu dizabilități, mii	176,7	179,1	179,8	183,7	183,4
inclusiv cu (%):					
dizabilități severe	14,9	14,8	14,8	14,9	15,1
dizabilități accentuate	65,9	65,8	66,0	66,1	65,7
dizabilități medii	19,2	19,4	19,2	18,9	19,2
inclusiv copii, mii	15,2	15,1	14,1	14,7	14,0
inclusiv cu (%):					
dizabilități severe	40,1	41,1	42,6	42,9	43,6
dizabilități accentuate	50,0	49,0	47,5	46,9	45,0
dizabilități medii	9,9	9,9	9,9	10,2	11,4

Rata dizabilității totale pe sexe

Beneficiari de servicii sociale specializate, anul 2013

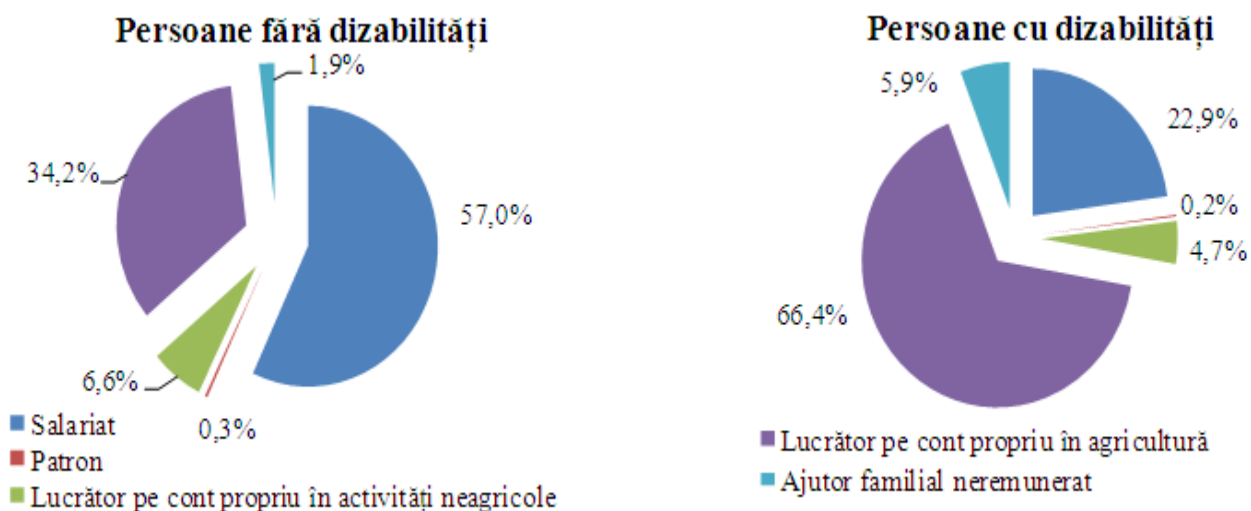
	Total servicii dezvoltate	Numărul de beneficiari
Echipe mobile	16	481
Locuință protejată	3	10
Casa comunitară	6	32
Respiro	5	102
Centru de resurse în educație incluzivă	15	444

Nivelul de trai al gospodăriilor cu persoane cu dizabilități

Conform datelor studiului selectiv în gospodării Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice, 41,4% din persoanele cu dizabilitate în vârstă de 15 ani și peste sînt ocupate în cîmpul muncii, comparativ cu 65,9% în cazul persoanelor fără dizabilitate. Nivelul de ocupare al persoanelor cu dizabilități este determinat de gradul de severitate, astfel încît în cazul persoanelor cu dizabilitate medie sînt ocupate 57,6%, persoanele cu dizabilitate accentuată în proporție de 44,8%, iar cele cu dizabilitate severă - 11,2%.

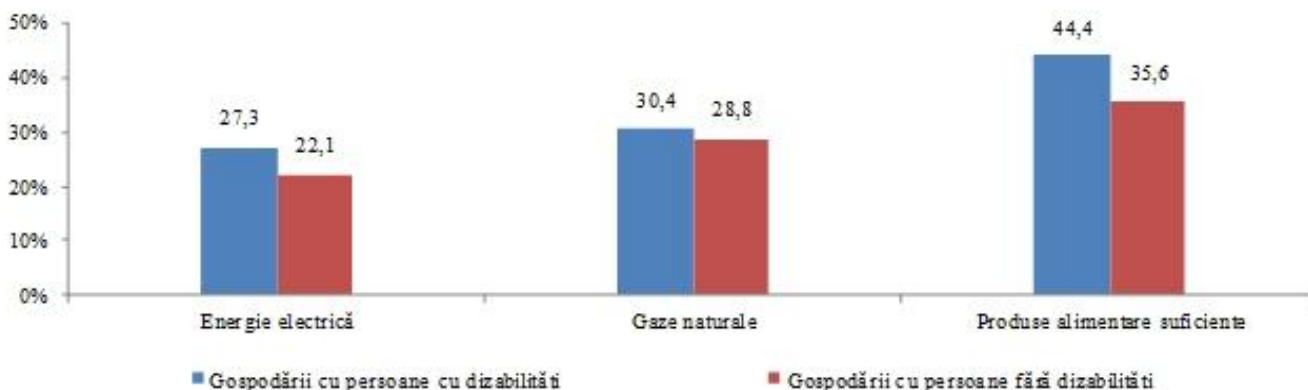
În general, gospodăriile cu persoane cu dizabilități rămîn a fi în condiții mai puțin avantajoase cu referire la nivelul de dotare și confort al locuințelor, chiar dacă comparativ cu anul 2012 accesul gospodăriilor cu persoane cu dizabilități la principalele utilități s-a îmbunătățit.

Figura 14. Structura persoanelor cu dizabilități după statutul ocupațional în anul 2013

În ceea ce privește achitarea cheltuielilor pentru serviciile comunale, datele studiului scot în evidență că circa 27 la sută din gospodăriile cu persoane cu dizabilități au dificultăți la achitarea energiei electrice, iar practic fiecare a treia la achitarea gazelor naturale. Totodată, pentru 44,4% din gospodării veniturile nu sînt suficiente pentru a satisface necesarul de produse alimentare.

Ponderea gospodăriilor care au avut dificultăți la achitarea/asigurarea următoarelor bunuri și servicii în anul 2013

Potrivit datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale mărimea medie a pensiei de dizabilitate la 01.04.2015 a constituit 937,9 lei, iar mărimea medie a alocației sociale de stat pentru persoanele cu dizabilități - 161,45 lei și pentru persoanele cu dizabilități din copilărie – 442,58 lei.

Totodată potrivit datelor Biroului Național de Statistică în anul 2014 mărimea minimului de existență a constituit în medie pe lună pentru o persoană 1627,1 lei.

5. *Vă rugăm să prezentați informații legate de criteriul de eligibilitate utilizat la accesul ori/sau programele protecției sociale cu privire la persoanele cu dizabilități cu includerea:*
- *Definierea dizabilității și evaluările dizabilității utilizate pentru determinarea eligibilității*
  - *Consistența criteriului eligibilității printre diferite programe de protecție socială*
  - *Utilizarea venitului și/sau pragul sărăciei*
  - *Considerarea extra- costurilor legate de dizabilitate.*

Conform Legii nr. 60 din 30.03.2012 dizabilitatea – termen generic pentru afectări/deficiențe, limitări de activitate și restricții de participare, care denotă aspectele negative ale interacțiunii dintre individ (care are o problemă de sănătate) și factorii contextuali în care se regăsește (factorii de mediu și cei personali);

La stabilirea accesului persoanelor cu dizabilități și a familiilor acestora la programe de asistență socială se ține cont de venitul lunar minim garantat (în 2015 – 765 lei) care reprezintă nivel minim calculat al venitului lunar garantat de stat unei familii.

E de menționat faptul că la momentul de față criteriu de eligibilitate pentru diferite programe de protecție socială este gradul de severitate a dizabilității și venitul lunar minim garantat.

Cu respect,

Mihail COTOROBAI
Avocatul Poporului